

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

ЗЯТІНА ДІНА ВОЛОДИМИРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри господарського права і процесу,
кандидат юридичних наук, доцент*

КОРПОРАТИВНІ ПРАВА У ЛІКВІДАЦІЙНІЙ ПРОЦЕДУРІ У СПРАВІ ПРО БАНКРУТСТВО

Стаття 96¹ Закону України «Про акціонерні товариства» надає визначення корпоративних прав учасників юридичних осіб та визначає їх зміст. Зокрема, зміст корпоративних прав складають наступні правомочності: право брати участь в управлінні юридичною особою; право брати участь у розподілі прибутку юридичної особи та одержувати дивіденди; право у встановленому порядку вийти з юридичної особи; право здійснити відчуження часток у статутному капіталі товариства, цінних паперів, паїв та інших об'єктів цивільних прав, що засвідчують участь у юридичній особі; право одержувати інформацію про діяльність юридичної особи; право одержати частину майна юридичної особи у разі її ліквідації [1].

Визначивши зміст корпоративного права відповідно до Закону України «Про акціонерні товариства», необхідно детальніше проаналізувати проблематику корпоративних прав у ліквідаційній процедурі у справах про банкрутство. Адже відповідно до Розділу V Положення про порядок здійснення емісії акцій, реєстрації та скасування реєстрації випуску акцій, затверджені рішенням НКЦПФР від 10 лютого 2022 року № 98 «у разі отримання реєструвальним органом інформації про визнання акціонерного товариства банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури реєструвальний орган протягом п'ятнадцяти робочих днів з дати надходження відповідної інформації здійснює зупинення обігу акцій шляхом оформлення відповідного розпорядження» [2]. Отже, виникає питання: Чи наявні корпоративні права у учасників (засновників, акціонерів) боржника у ліквідаційній процедурі у справі про банкрутство?

Згідно п. 14 ст. 39 Кодексу України з процедур банкрутства (далі – Кодекс) з моменту відкриття провадження у справі про банкрутство корпоративні права засновників (акціонерів, учасників) боржника реалізуються з урахуванням певних обмежень, що встановлені Кодексом [3]. Таким чином, у відповідності до цієї норми корпоративні права у процедурі банкрутства існують, але з визначеними обмеженнями.

Ч. 1 ст. 6 Кодексу закріплює, що до боржника – юридичної особи застосовуються такі судові процедури, як: розпорядження майном боржника, санація боржника, а також ліквідація банкрута. Згідно із ч. 2 ст. 65 Кодексу «якщо за результатами ліквідаційної процедури після задоволення вимог кредиторів не залишилося майна або майно не виявлено чи відсутнє, господарський суд постановляє ухвалу про ліквідацію юридичної особи – банкрута» [3]. Далі зазначеною нормою встановлено, що ухвала про ліквідацію юридичної особи може бути винесена

судом тільки в разі, якщо залишок її майнових активів є меншим, ніж вимагається для продовження нею господарської діяльності відповідно до законодавства [3]. Водночас, ч. 5 статті 65 Кодексу вказує, що «якщо майна банкрута вистачило для задоволення вимог кредиторів у повному обсязі, він вважається таким, що не має боргів і може продовжувати свою підприємницьку діяльність» [3]. Отже, якщо після завершення ліквідаційної процедури, погашення всіх боргів боржника у нього залишається майно, то такий суб'єкт господарювання продовжує свою господарську діяльність, крім випадків, коли залишок його майнових активів є меншим, ніж вимагається законодавством.

Однією з підстав припинення корпоративних прав є припинення суб'єкта господарювання, але, як було встановлено, ліквідаційна процедура не завжди має наслідком припинення суб'єкта господарювання. У разі погашення всіх боргів і залишку майна (достатньо майна) у боржника, такий суб'єкт продовжує свою господарську діяльність. Таким чином, корпоративні права в ліквідаційній процедурі жодним чином не припиняються, водночас реалізація таких корпоративних прав є обмеженою з огляду на обмеження, встановлені в процедурі банкрутства.

В рамках аналізу досліджуваного правового питання необхідним видається наведення роз'яснення НАЗК щодо того, чи існують корпоративні права у особи в господарській організації, яка перебуває в процесі припинення. Відповідь НАЗК однозначна: «перебування господарської організації в процесі припинення не позбавляє особу корпоративних прав, зокрема права на отримання активів у разі ліквідації та права управління (ч. 1 ст. 167 ГК), оскільки учасники господарської організації можуть прийняти рішення... про скасування рішення про припинення юридичної особи. Юридична особа є такою, що припинилася, з дня внесення до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань запису про її припинення» [4]. Вказані роз'яснення в певній мірі можна застосувати і до процедури банкрутства.

При дослідженні визначеної правової проблеми необхідно навести положення постанови Верховного Суду у справі № 910/24368/14 від 20 травня 2021 р. Відповідно до наведеної постанови «...попри певні обмеження корпоративних прав ч.ч. 5, 7 ст. 44, ч. 4 ст. 50, ч. 1 ст. 60 Кодексу), у засновників (учасників, акціонерів) боржника на усіх етапах провадження зберігаються щонайменше майнові інтереси стосовно боржника, в тому числі специфічного характеру, що виникають саме у зв'язку з банкрутством боржника (п. 138 Постанови)» [5]. І такий висновок застосовується до всіх процедур банкрутства, в тому числі і до ліквідаційної процедури.

Також у вказаній Постанові ВС акцентується на зацікавленості уповноваженої особи засновників у продажі майна банкрута за найвищою ціною для подальшої можливості відновлення комерційної діяльності та реалізації власниками корпоративних прав своїх правомочностей. Зокрема, вказується, що як правило «уповноважена особа засновників (акціонерів, учасників) боржника є заінтересованою в аукціоні з продажу майна боржника у справі про банкрутство,

тому що порушення встановленого порядку його підготовки чи проведення може створити перешкоди продажу майна банкрута за найвищою ціною, що буде мати наслідком недостатність отриманих в результаті продажу коштів для покриття всіх вимог кредиторів, отже, зробить неможливим відновлення підприємницької діяльності боржника або одержання власниками корпоративних прав залишку активів після його ліквідації» (п. 142 Постанови) [5].

Зміст цього рішення Верховного Суду дозволяє стверджувати про наявність корпоративних прав акціонерів боржника на всіх стадіях процедури банкрутства. Попри певні обмеження корпоративних прав (наприклад, ч. 4 ст. 50, ч. 1 ст. 60 Кодексу), у засновників (учасників, акціонерів) боржника на усіх етапах провадження зберігаються майнові інтереси стосовно боржника, що виникають у зв'язку з банкрутством боржника. Все вищевикладене свідчить про наявність корпоративних прав у суб'єкта, який є засновником (учасником, акціонером) юридичної особи, і у ліквідаційній процедурі, що має практичне значення для правозастосування. Корпоративні права в ліквідаційній процедурі не припиняються, водночас реалізація таких корпоративних прав є обмеженою з огляду на обмеження, встановлені в рамках процедури банкрутства. Наприклад, такі обмеження можуть бути пов'язані із зупиненням обігу акцій. При цьому, якщо майна банкрута вистачило для задоволення вимог кредиторів у повному обсязі, і боржник продовжує свою господарську діяльність, обіг акцій відновлюється (при подачі встановленого пакету документів протягом десяти робочих днів після набрання відповідним судовим рішенням законної сили,) і засновники (учасники, акціонери) можуть реалізовувати свої корпоративні права без встановлених у зв'язку з ліквідаційною процедурою обмежень в повному обсязі.

Список використаних джерел:

1. Про акціонерні товариства : Закон України від 27.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20>
2. Положення про порядок здійснення емісії акцій, реєстрації та скасування реєстрації випуску акцій, затв. рішенням НКЦПФР від 10 лютого 2022 року № 98. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0415-22?find=1&text=%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%B0%D1%86#w1_12
3. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 // Відомості Верховної Ради. 2019. № 19. ст. 74.
4. Вебсайт НАЗК. URL: <https://wiki.nazk.gov.ua/category/konflikt-interesiv/7-zapobigannya-konfliktu-interesiv-u-zv-yazku-z-nayavnistyu-v-osoby-pidpruyemstv-chy-korporativnyh-prav-st-36-zakonu/>
5. Постанова Верховного Суду у справі № 910/24368/14 від 20 травня 2021 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97806435>

Ключові слова: корпоративні права, інститут банкрутства, ліквідаційна процедура, стадії процедури банкрутства.

Key words: corporate rights, institute of bankruptcy, liquidation procedure, stages of bankruptcy procedure.

СЕКЦІЯ 26
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

Подцерковний Олег Петрович

Про потреби врахування досвіду провідних західних юрисдикцій при забезпеченні проарбітрабельності національної правової системи 670

Возняковська Крістіна Анатоліївна,

Біленець Дарія Анатоліївна

Організація господарської діяльності в зонах митного контролю . . . 673

Будурова Ганна Миколаївна

Звернення до міжнародного комерційного арбітражу в умовах воєнного стану. 676

Добровольська Володимира Володимирівна

Щодо висновку аудитора стосовно суб'єктів господарювання 680

Попелюк Вадим Павлович

Ретроспективний погляд на конкурентні відносини щодо захисту Господарського кодексу України 683

Згама Антоніна Олександрівна

М'яке право у господарському судочинстві: механізми реалізації . . 687

Зятіна Діна Володимирівна

Корпоративні права у ліквідаційній процедурі у справі про банкрутство. 691

Романадзе Луїза Джумберовна

Обов'язкові інформаційно-оціночні зустрічі з медіатором як елемент розвитку медіації в Україні 694

Гофман Олександр Рудольфович

Окремі питання господарсько-правового забезпечення надання гарантій уряду у механізмі стимулювання розвитку переробної галузі в аграрному секторі України 696

Лазарева Наталя Михайлівна

Використання системи ProZorro в господарській діяльності 700

Прилуцька Аліна Вікторівна

Щодо різновидів альтернативних способів вирішення господарських спорів. 702

Голощак Анастасія Миколаївна

Господарська діяльність в умовах дії спеціальних режимів господарювання в умовах воєнного стану. 704

Ковалевич Ігор Ігорович

Теоретико-правовий аналіз судової практики в частині обігу віртуальних активів 708